

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК І МИТО

ПЛАН

1. Сутність та особливості застосування акцизного податку
2. Елементи нарахування і механізм розрахунку податкового зобов'язання з акцизного податку, що підлягає сплаті до бюджетів
3. Особливості сплати акцизного податку
4. Порядок визначення та елементи розрахунку мита

1. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Механізм нарахування і сплати акцизного податку схожий на механізм нарахування і сплати податку на додану вартість. Так, обидва податки через включення їх у ціну товару у вигляді надбавки, значно впливають на процес ціноутворення, коригують попит і пропозицію шляхом збільшення ціни товару.

За сплатою акцизного податку здійснюється контроль як з облікової, так і з «фізичної» точок зору, що забезпечує стійке поступлення даного податку до бюджету.

Традиційно акцизи є специфічними тарифами. Специфічні акцизи, які сплачуються в момент продажу товару виробником мають наступні переваги:

- спрощується система контролю, завданнями якого є перевірка фактичного випуску продукції;
- специфічні тарифи відповідають «філософії покарання» традиційних акцизів, коли акциз знімається з фактичної кількості спожитого товару, а не з його вартості;
- специфічні акцизи дають змогу уникнути маніпуляцій з якістю й сортами товару та податковими зобов'язаннями;
- специфічні тарифи сприяють приховуванню дуже високої ставки акцизного податку відносно ціни, яка є очевидною при адвалерному тарифі.

МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Акцизний податок включається до ціни реалізації товару поряд із собівартістю і прибутком. Після того на цю суму нараховується податок на додану вартість.

ПІДАКЦИЗНІ ТОВАРИ

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу "живого" бродіння);
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;
- пальне;
- автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- електрична енергія.

ФАКТОРИ, ЯКІ Є ВІДМІННОЮ РИСОЮ СУЧАСНИХ АКЦИЗІВ

По-перше, податок нараховується або на вартість, або на одиницю продукції з поправкою на інфляцію.

По-друге, методи оподаткування доданої вартості використовуються для кредитування акцизів, сплачених за ресурси, використані для виробництва підакцизної продукції.

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК -

це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим кодексом України як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції). Перелік товарів (продукції), на які встановлюється акцизний податок, та його ставки затверджуються Верховною Радою України.

2. ЕЛЕМЕНТИ НАРАХУВАННЯ І МЕХАНІЗМ РОЗРАХУНКУ ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ, ЩО ПІДЛЯГАЄ СПЛАТІ ДО БЮДЖЕТІВ

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ПОДАТКУ:

- платники податку;
- об'єкт оподаткування;
- база оподаткування;
- ставка податку.

ПЛАТНИКИ ПОДАТКУ:

- Особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини.
- Особа - суб'єкт господарювання, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України.
- Фізична особа - резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.
- Особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними
- Особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування
- Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.

ПЛАТНИКИ ПОДАТКУ:

- Особа, на яку покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов.
- Особа, на яку при здійсненні операцій з підакцизними товарами (продукцією), які не підлягають оподаткуванню або звільняються від оподаткування, покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції) в разі порушення таких умов.
- Особа - суб'єкт господарювання роздрібною торгівлю, яка здійснює реалізацію підакцизних товарів.
- Оптовий постачальник електричної енергії.
- Виробники електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії і продають її поза оптовим ринком електричної енергії.
- Особа - власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, з якого справляється акцизний податок.
- Особа, яка реалізує пальне.
- Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

ОБ'ЄКТОМ ОПОДАТКУВАННЯ Є ОПЕРАЦІЇ З:

- ❖ реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- ❖ реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу;
- ❖ ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
- ❖ реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
- ❖ реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування;
- ❖ обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат;

ОБ'ЄКТОМ ОПОДАТКУВАННЯ Є ОПЕРАЦІЇ З:

- ❖ реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів;
- ❖ оптового постачання електричної енергії;
- ❖ переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль.
- ❖ реалізації будь-яких обсягів пального понад обсяги, що:
  - отримані від інших платників акцизного податку, що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних;
  - ввезені (імпортовані) на митну територію України, що засвідчені належно оформленою митною декларацією;
  - вироблені в Україні, реалізація яких є об'єктом оподаткування відповідно до ПКУ, що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних.

БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ:

Ставка	База оподаткування
Адвалорна	<p>Вартість реалізованого (ввезеного) такого товару, визначена за встановленими виробником (імпортером) максимальними роздрібними цінами з урахуванням податку на додану вартість та акцизного податку. У разі реалізації електричної енергії, базою оподаткування є її вартість без податку на додану вартість.</p> <p>Вартість (з податком на додану вартість та без урахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів) підакцизних товарів</p>
Специфічна	<p>Кількісна величина вироблених на митній території України, імпортованих на митну територію України підакцизних товарів (продукції), визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках.</p>
Адвалорна та специфічна одночасно	<p>Вартість підакцизної продукції та кількісна величина підакцизної продукції одночасно.</p>

ВИДИ СТАВОК АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Адвалорні ставки

Встановлюють у відсотках до вартості товару

Специфічні ставки

Встановлюють у грошовому виразі на одиницю товару, представлену у фізичних одиницях виміру (кг, л, см³, штуки)

Застосовуються до підакцизних товарів (продукції) таких як: спирт етиловий, алкогольні напої, пиво; нафтопродукти, скраплений газ; транспортні засоби

Адвалорні та специфічні одночасно (змішані)

Встановлюють одночасно за ставками у відсотках до вартості товару та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)

Застосовуються до тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну

Для пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі, ставка податку становить 5 відсотків.

Суми податку, що підлягають сплаті, з
підакцизних товарів (продукції),
вироблених на митній території України,
визначаються платником податку
самостійно, виходячи з об'єктів
оподаткування, бази оподаткування та
ставок цього податку, що діють на дату
виникнення податкових зобов'язань.

РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВОГО
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З АКЦИЗНОГО
ПОДАТКУ ЗА АДВАЛОРНОЮ
СТАВКОЮ В ГРИВНЯХ:

$$A = C \times K$$

де: A - сума акцизного податку;
 C - ставка акцизного податку;
 K - кількість товару, визначена у
фізичних одиницях вимірювання.

РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ ЗА АДВАЛОРНОЮ СТАВКОЮ В ЄВРО:

$$A = C \times \text{€} \times K$$

де: A - сума акцизного податку;

C - ставка акцизного податку;

K - кількість товару, визначена у фізичних одиницях вимірювання;

€ - курс гривні до євро станом на перший день відповідного кварталу.

СУМА АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ, ЯКЩО СТАВКА ВСТАНОВЛЕНА ОДНОЧАСНО У ВІДСОТКАХ ДО ОБОРОТУ З РЕАЛІЗАЦІЇ ТА У ТВЕРДИХ СУМАХ З ОДИНИЦІ РЕАЛІЗОВАНОГО ТОВАРУ (ПРОДУКЦІЇ)

обчислюється шляхом додавання сум акцизного податку, обчисленими за такими ставками за кожним видом товару за кожною максимальною роздрібною ціною окремо, за формулою:

$$a = a_1 + a_2$$

де: a_1 - сума акцизного податку, обчислена за ставками у відсотках до обороту з реалізації,
 a_2 - сума акцизного податку, обчислена за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції).

Після визначення сум акцизного податку за кожним видом товару, на який встановлено максимальну роздрібну ціну, визначається сума податкового зобов'язання, обчислена за формулою:

$$A = \sum a$$

де: A - сума податкового зобов'язання,

a - сума акцизного податку, обчислена за кожною максимальною роздрібною ціною за кожним видом товару.

Подальший механізм передбачає розрахунок акцизного податку за мінімальним акцизним податковим зобов'язанням. Лише після цього заповнюється декларація, в якій вказується або зобов'язання, розраховане виходячи зі застосування одночасно адвалерної і специфічної ставок, або мінімальне акцизне зобов'язання якщо воно більше.

ПОРЯДОК ОБЧИСЛЕННЯ СУМИ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ ЗА АДВАЛОРНОЮ СТАВКОЮ

Спочатку визначається оподаткований оборот за цінами реалізації за кожною ціною реалізації за кожним видом товару (продукції) окремо за формулою

$$O = \mathcal{C} \times K$$

де: o - оподаткований оборот,
 $\mathcal{C}$ - ціна реалізації,
 K - кількість реалізованого товару
(продукції).

Після визначення оборотів обчислюється сума акцизного податку за кожним видом товарів за формулою:

$$a = c \times o$$

де: a - сума акцизного податку за ставками у відсотках до обороту з ціни реалізації,

c - ставка акцизного податку у відсотках до обороту з ціни реалізації,

o - оподаткований оборот за кожним видом товару (продукції).

3.3. ОСОБЛИВОСТІ СПЛАТИ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Податковим періодом

з акцизного податку визначено податковий звітний місяць.

Звітним документом з акцизного податку є податкова декларація акцизного податку.

Суми податку перераховуються до бюджету виробниками підакцизних товарів (продукції) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого для подання податкової декларації за місячний податковий період.

ТЕРМІНИ СПЛАТИ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

№ п/п	Платники податку	Термін сплати
1.	Виробники підакцизних товарів перераховують податок до бюджету	Протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем подачі податкової декларації за місячний податковий період
2.	Виробники алкогольних напоїв, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований	при придбанні марок акцизного податку
3.	Виробники тютюнових виробів	протягом п'ятнадцяти робочих днів після отримання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання податкової декларації.
4.	Власник готової продукції, виробленої з давальницької сировини	Не пізніше дати відвантаження йому, або за його дорученням іншій особі, готової продукції
5.	Імпортери товарів на митну територію України	До або в день подання митної декларації
6.	Імпортери маркованої підакцизної продукції	Під час придбання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання митної декларації
7.	Суб'єкти господарювання роздрібною торгівлі	Протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем подачі податкової декларації за місячний податковий період

4. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ РОЗРАХУНКУ МИТА

Митне оформлення і пропуск товарів здійснюються лише після сплати належних сум митних платежів або за умови надання митним органом у встановленому порядку відстрочення чи розстрочення їхньої сплати. Митні платежі, які нараховуються за вантажною митною декларацією (ВМД), справляються при кожному здійсненні митного оформлення товарів та інших предметів, окрім випадків, передбачених чинним законодавством.

Важливим платежем за вантажно митною декларацією виступає мито.

МИТО

- загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом та Митним кодексом України, який нараховується і сплачується відповідно до МКУ, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

ВИДИ МИТА:

- ⦿ ввізне (імпортне) мито;
- ⦿ вивізне (експортне) мито;
- ⦿ сезонне мито;
- ⦿ особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

ПЛАТНИКАМИ МИТА

виступають суб'єкти
підприємницької діяльності -
юридичні та фізичні особи, що
здійснюють зовнішньоекономічну
діяльність.

Стягнення мита проводиться за ставками, передбаченими митним тарифом країни, який містить найменування товарів, що ввозяться, одиницю оподаткування та ставки мита.

Митним тарифом визначено кілька ставок на одну товарну групу: преференційну пільгову і повну, застосування яких залежить від країни походження імпортованих товарів.

МИТНИЙ ТАРИФ УКРАЇНИ

- це систематизований звіт ставок мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території.

Митний тариф складається з двох основних елементів - товарної номенклатури та ставок мита.

Подібна структура митного тарифу забезпечує ефективність та оперативність застосування митно-тарифного регулювання, як по колу країн, так і по категоріях товарів, що імпортуються. Характерною ознакою товарної номенклатури є систематизація ставок мит у відповідності до диференційованого списку товарів, системність опису товарів та надання унікального коду для кожної товарної позиції.

ОСНОВА ДЛЯ НАРАХУВАННЯ МИТА:

- митна вартість товарів - при застосуванні адвалерної ставки ввізного мита;
- кількісні показники товарів відповідно до одиниць виміру товарів або кількісні характеристики товарів - при застосуванні специфічної ставки ввізного мита.

Відповідно до Митного кодексу України **митною вартістю товарів**, які переміщуються через митний кордон України, є їх ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, обчислена відповідно до положень Митного кодексу.

Методологічна схема вартісної оцінки товарів включає цілу систему методів визначення митної вартості, які регламентовано Митним кодексом України.

Основним і найбільш поширеним у практиці є метод оцінки товарів, які ввозяться згідно із зовнішньоекономічним контрактом, тобто договору щодо товарів, які імпортуються (метод 1). Особливістю першого методу оцінки є те, що в даному випадку розглядається тільки ціна договору щодо оцінюваних товарів. Водночас інші методи (2-6) використовують в тій чи іншій мірі як підставу для оцінки з митними цілями даних про вартість як ввезених (оцінюваних), так і ідентичних або однорідних товарів, або товарів того самого класу або виду.

Мито вноситься до державного бюджету України. При сплаті мита іноземна валюта перераховується у валюту України за курсом Національного банку України, який застосовується для розрахунків по зовнішньоекономічних операціях, що діє на день подання митної декларації.

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!